

Het is nieuwe maan en het wordt aanzienlijk frisser - Tg. Stan / Koen De Waal

door de mensen die je even later op het toneel ziet staan. Over Discordia wordt nogal eens smalend gezegd: "Ze hebben wel een goede keuken, maar hun voorstellingen zijn toch elliptisch." Daarbij wordt dan toch onderschat in welke mate het hele kader ook mee de voorstelling maakt. Je wordt ontvangen in een ruimte waarin het daglicht binnenvalt, waar de coulissen, de meubels en de kostuums uit de vorige voorstellingen nog te zien zijn. Zonder dat je je ervan bewust bent, word je als toeschouwer in het werk ontvangen. Je wordt ontvangen in een open dialoog. Je ziet dat het decor gebouwd is met handen. Je komt dus niet binnen in de anonimiteit. Overal zit "een mens-ke" in. Het feit dat je ziet dat de tribune met de handen in mekaar is gegeven, houdt de mogelijkheid open dat jij als toeschouwer ook wel eens de handen uit de mouwen kan moeten steken. Niet dat dat de bedoeling is, want de afspraak is toch dat de toeschouwer naar het toneel komt omdat hij graag komt kijken en om te reflecteren over zijn bestaan, maar het

feit alleen al dat je gerespecteerd wordt in die manier waarop je wordt ontvangen, en dat dus ook als individu aanwezig kan zijn. Een theatervoorstelling die niet met liefde georganiseerd wordt, is een verkoopspding als een ander. In zulk een context verschilt toneelkijken niet danig veel van zappen, terwijl theater toch meer dan eender welke andere kunstvorm een communicatiekunst is. Als toeschouwer ben je in direct contact met de kunstenaar, en vice versa. Het alledaagse van een spreektaal in een universeler kader, dat maakt van toneel juist iets heel bijzonders. Nu we met muziek werken – aan *Histoire d'A*, op muziek van Stravinski – merken we dat dat toch al een heel wat abstraktere taal is, waardoor er een grotere afstand ontstaat. Hoe dan ook, de context van een levende plek is niet alleen voor de speler, maar ook voor de toeschouwer van cruciaal belang. De aanwezigheid van een café of foyer hoort daarbij?

Tekens

"Wanneer ik naar collega's ga kijken, kijk ik vooral vanuit de vragen: hoe hebben ze dat gedaan? Wat willen ze ermee? Welke zijn de tekens? Wat ik bijvoorbeeld mooi vond aan *Het Dikke Schijf* (De Onderneming) – die mensen ken ik heel goed – waren de projecties van de tekst. Terwijl je naar de voorstelling kijkt, is het alsof je de bladzijden van het boek omslaat. Telkens je een bladzijde omslaat, komen de mensen van vlees en bloed recht. Een voor-

contact mee krijgen of niet in binnentaken. Ben dat ze naar iets komen kijken waar ze geen echt jammer wanneer mensen het gevoel hebben dat ze naar iets komen kijken waar ze geen contact mee krijgen of niet in binnentaken. Ben dat ze naar iets komen kijken waar ze geen